

“İBDA” VE “İNŞA”

Cenâb-ı Hakk'ın iki tarzda icadı vardır. Birisi; “İbda ve ihtira” tarzındadır; kâinatı meydana getiren unsurlar ibda ile hiçten, yoktan yaratılmışlardır.

Diğeri; “inşa” tarzındadır; yani eşyanın atomların birleştirilmesi suretiyle icat edilmesidir.

Cenab-ı Hak, yarattığı hadsiz varlıklarının temel taşları hükmündeki atomları önce hiç yoktan -ibda ile- var etti. Sonra esmâsının cilvelerini göstermek, hikmetinin düsturlarını vazetmek ve ihsanlarını yenilemek gibi hikmetler için, bir kısım varlıkları inşa suretiyle yarattı. Zat-ı Zülcelâl Hazretleri, atomları ibda ile yoktan yarattı; diğer mahlûkatı ise o atomlardan inşa etti.

Cenâb-ı Hakk'ın kudreti noktasında mevcudatın "ibda" yahut "inşa" suretinde yaratılmasının farkı yoktur. Atomların yoktan icadı ile herhangi bir mevcudun o atomlardan yaratılması kudret-i İlâhiye'ye göre eşittir; biri daha kolay, diğeri daha zor değildir.

Bu meseleye Allah'ın her şeyi kuşatan sıfatları ve sınırsız kudreti noktasından bakmak gerekir. Şu koca kâinatı insana hizmet ettiren Allah u Azîmüştân'ın azametini, O'nun bu muhteşem eserlerinde seyretmek yerine; İlâhî hakikatleri kendi cüz'î aklına, kuvvet ve iradesine kıyas eden insan büyük bir gaflete düşer.

Üstümüze gök kubbeyi çadır gibi kuran, şu sonsuz fezada had ve hesaba gelmeyen cisimleri kudretiyle evirip çeviren, yeryüzünü harika eserleriyle ayaklarımızın altına döşeyen bir Hâlık-ı Külli şey'in kudreti için mevcudatı "ibda" yahut "inşa" ile yaratmak arasında bir fark düşünülemez. Her iki tarz yaratmayı da aynı kolaylıkla icra eder.